
O činnosti NROZP v roku 2022

Naše aktivity v roku 2022

Legislatívna činnosť

V priebehu roka 2022 sme sa venovali viac ako 40 legislatívnym a nelegislatívnym návrhom, zúčastnili sme sa na viac ako 20 medzirezortných pripomienkových konaniach a zúčastnili sme sa všetkých rozporových konaní, na ktoré sme boli pozvaní. Z mnohých pripomenieme tie najdôležitejšie.

Zákon o inšpekcii v sociálnych veciach

Na konci roka 2021 predložilo MPSVaR návrh zákona o inšpekcii v sociálnych veciach. Zákon sa stretol s množstvom nesúhlasných pripomienok z našej strany i z radov poskytovateľov i príjemcov sociálnych služieb. Návrh vyvolával odôvodnené obavy, že výrazne sťaží poskytovanie a dostupnosť sociálnych služieb pre občanov, ktorí sú na nich odkázaní. K zákonu sme predložili množstvo vecných pripomienok, z ktorých za najdôležitejšiu považujeme námietku neprimeranosti oprávnenia dozorujúceho subjektu na vstup do obydlija dozorovaného subjektu bez prítomnosti ňou prizvanej dôveryhodnej osoby a aj s asistenciou polície. Na prelome rokov 2021/2022 prebiehali intenzívne rozporové konania, na ktorých sme sa snažili presvedčiť ministerstvo o dôvodnosti našich pripomienok.

Návrh zákona bol schválený až dňa 4.10.2022 pod číslom 345/2022, s účinnosťou od 01.11.2022. Sme radi, že do jeho schváleného znenia sa dostali naše pripomienky a v zákone bolo ustanovené právo osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, u ktorej sa má vykonať inšpekcia, na prizvanie si dôveryhodnej osoby podľa vlastného výberu. Zakotvenie tohto práva je významné napr. pre osoby nevidiace, ťažko slabozraké alebo s mentálnym postihnutím, keďže z dôvodu svojho postihnutia nemusia byť schopné oboznámiť sa alebo porozumieť povereniu na inšpekciu, dohliadať na priebeh inšpekcie alebo poskytovať súčinnosť pri vykonávaní inšpekcie. Ako bude zákon implementovaný a aké výsledky prinesie, ukáže až budúcnosť.

Zákon o požiadavkách na prístupnosť služieb pre osoby so zdravotným postihnutím

Legislatívne aktivity našej organizácie sa výrazne prejavili aj pri príprave zákona o prístupnosti služieb pre osoby so zdravotným postihnutím a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Tento návrh zákona predložilo MPSVaR začiatkom roka 2022 v rámci plnenia povinnosti transponovať smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/882 zo 17. apríla 2019 o požiadavkách na prístupnosť výrobkov a služieb (ďalej len „Smernica“). Aj keď smernica sa vzťahuje nielen na služby, ale aj na

výrobky, návrh zákona sa týkal iba služieb. Časť upravujúca oblasť výrobkov zodpovedá princípu zakotvenia práv a povinností súvisiacich s technickými požiadavkami na stanovené výrobky, čo viedlo k zapracovaniu do návrhu zákona aj úpravy zákona č. 56/2018 Z. z. o posudzovaní zhody výrobku, sprístupňovaní určeného výrobku na trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Predmetom návrhu slovenského zákona bolo definovať požiadavky na prístupnosť určitých služieb. Službami sú rozumejú elektronické komunikačné služby, služby poskytujúce prístup k audiovizuálnym mediálnym službám, prvky služieb leteckej, autobusovej, železničnej, vodnej osobnej dopravy, a to webové sídla, služby poskytované prostredníctvom mobilných zariadení vrátane mobilných aplikácií, elektronické lístky a služby elektronického predaja lístkov, poskytovanie informácií o dopravných službách vrátane cestovných informácií, interaktívne samoobslužné terminály, finančné služby pre spotrebiteľov, elektronické knihy a špecializovaný softvér, služby elektronického obchodu, a odpovedanie na tiesňovú komunikáciu smerovanú na jednotné európske číslo tiesňového volania „112“.

Návrh zákona sme veľmi podrobne analyzovali a pripravili k nemu vecné a odborné pripomienky. Žiadali sme, aby sa zákon vzťahoval aj na webové sídla pri predaji lístkov online, a to nielen lístkov v doprave, ale aj lístkov a vstupeniek na kultúrne, spoločenské, ekumenické a iné podujatia určené širokej verejnosti, tiež aby sa vzťahoval i na prvky služieb mestskej, prímestskej dopravy a regionálnej dopravy. Naše pripomienky sa týkali precizovania a opravy znenia zákona tak, aby bol v súlade s predmetnou smernicou. Trvali sme na sprísnení výkonu kontroly nad dodržiavaním zákona a účinného sankcionovania jeho porušení zo strany poskytovateľov služieb vo forme vyšších pokút, ako bolo pôvodne navrhované. Sme radi, že viaceré naše pripomienky boli akceptované a premietli sa do schváleného znenia zákona, najmä zvýšenie sankcií a nahradenie množstva dozorujúcich orgánov jediným – SOI. Návrh zákona bol schválený dňa 4.10.2022 a bol publikovaný pod číslom 351/2022, s účinnosťou od 28. 6. 2025, teraz už s názvom „zákon o požiadavkách na prístupnosť tovarov a služieb pre osoby so zdravotným postihnutím, čo presnejšie zodpovedá transponovanej smernici. Úplná transpozícia si však vyžaduje vydanie ďalších predpisov spresňujúcich požiadavky na prístupnosť tovarov a služieb. Očakávame ich vydanie formou nariadení vlády v roku 2023.

Prístupnosť služieb a výrobkov pre osoby so zdravotným postihnutím na Slovensku je dlhodobým cieľom našej organizácie. Je našou prioritou, aby právne predpisy v tejto oblasti neboli iba formálne a kopírovali minimálne požiadavky na prístupnosť, čo je úlohou smernice. Chceme viac a plánujeme na to využiť najmä nastávajúce dva roky do nadobudnutia účinnosti zákona.

Zákon o dobrovoľníctve

Podieľali sme sa aj na príprave rozsiahlej novely zákona o dobrovoľníctve. Novela priniesla významné zmeny v oblasti dobrovoľníctva vyplývajúce najmä z požiadaviek z praxe. Ide o požiadavku na podporu rozvoja a budovania kapacít dobrovoľníckej činnosti s dôrazom na kvalitný manažment dobrovoľníkov, zabezpečenie kvality práce s dobrovoľníkmi založenej na mechanizme postavenom na dobrovoľnej akreditácii dobrovoľníckych organizácií, vytvorenie podmienok pre systematickú finančnú podporu dlhodobých dobrovoľníckych programov a celkovú podporu dobrovoľníctva.

Významným prínosom novej právnej úpravy zákona o dobrovoľníctve pre MNO je to, že umožňuje členom mimovládnych organizácií, ktorí nie sú ich zamestnancami, byť zároveň ich dobrovoľníkmi a uzatvárať s nimi zmluvy o dobrovoľníckej činnosti. Ide o reakciu na skutočný stav personálneho zabezpečovania činnosti a služieb mnohých organizácií, a teda aj NROZP a jej členských organizácií, a v tomto smere aj v praxi reálne využívaného potenciálu dobrovoľníkov, ktorí podľa predošlej právnej

úpravy nemohli ako členovia organizácie vykonávať pre organizáciu dobrovoľnícku činnosť. Túto zmenu zákona, po ktorej sme dlho volali, s nadšením vítame.

Nové výšky príspevkov na kompenzáciu ŤZP od 01. júla 2022

Intenzívne sme sa zapájali do medzirezortných pripomienkových konaní týkajúcich sa zmeny výšky príspevkov na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia od 01. júla 2022. Navrhovali sme, aby výška sadzby na jednu hodinu osobnej asistencie podľa § 22 ods. 9 zákona č. 447/2008 Z.z. bola v sume 5,20 eura, a výška peňažného príspevku na opatrovanie podľa § 40 ods. 7 zákona č. 447/2008 Z.z. pri opatrowaní jednej fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím bola v sume 525,60 Eura. Vláda tieto sumy príspevkov schválila nariadením vlády č. 213/2022 Z.z., účinným od 01. júla 2022.

Koniec nerovnakého postavenia poberateľov dôchodkových dávok v prístupe k príspevku na opatrovanie.

Dlhodobo sme presadzovali odstránenie krátenia príspevku na opatrovanie na 50% v prípade opatrovateľov poberajúcich dôchodkové dávky. Po schválení poslaneckého návrhu poslankyne Jany Žitňanskej, ktorý sme podporili aj my, bol zákonom 400/2022 zmenený zákon 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia tak, že od 1. júla 2023 bude príspevok na opatrovanie krátený najmenej na 75% a od 1. júla 2024 nebude krátený vôbec. Vítame, že za rovnakú prácu bude poskytovaná rovnaká odmena.

Zmeny zákona o službách zamestnanosti

Aj vďaka iniciatíve pani poslankyne Jany Žitňanskej sa podarilo presadiť viaceré podstatné zmeny v návrhu zákona č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti. Podarilo sa zabrániť zmene zákona, ktorá mala spočívať v tom, že na účely tohto zákona sa osobou so zdravotným postihnutím chápe občan, ktorý je uznaný za invalidného, avšak iba do dovŕšenia veku potrebného na nárok na starobný dôchodok. V prípade zakotvenia tejto zmeny by sa osoba, ktorá dovŕšila dôchodkový vek nepovažovala za invalidnú osobu, čo by prinieslo výrazné negatívne zmeny na jej strane. Okrem iného by tým stratil on i jeho zamestnávateľ možnosť využívať doterajšie opatrenia aktívnej podpory zamestnávania a bola tak sťažená jeho účasť na trhu práce, alebo by bol z nej úplne vylúčený.

Podarilo sa nám tiež presadiť, aby občan so zdravotným postihnutím, ktorý je zamestnaný v chránenej dielni alebo na chránenom pracovisku, mohol svoju prácu vykonávať aj mimo objektu chránenej dielne a chráneného pracoviska, ak jej vykonávanie umožňuje dohodnutý druh práce. Táto zmena bola prijatá s úpravou, že je to možné na obdobie najviac desiatich dní v kalendárnom mesiaci, bez potreby osobitného povolenia zo strany úradu.

Žiaľ, napriek obrovskej snahe sa nám nepodarilo zamedziť zmene zákona, ktorou sa vypustilo ustanovenie § 52a) upravujúce príspevok na aktivačnú činnosť formou dobrovoľníckej služby ako aktívnej formy uchádzania sa o zamestnanie. Tieto príspevky sa po novom budú získavať v rôznych projektoch a programoch uvádzaných v zákone. V tejto súvislosti sme vyjadrili obavu, že tento nový spôsob aktívnej politiky trhu práce cez programy a projekty bude pre uchádzača značne náročnejší, menej spoľahlivý, a v rôznych časoch značne premenný. Požadovanie príspevku prostredníctvom rôznych projektov a súvisiacich výziev je neporovnateľné s podávaním žiadostí úradom práce podľa

stabilných pravidiel, a to aj v prípade, že úrady práce získavajú prostriedky na tento účel z národných programov. Na strane druhej, bola akceptovaná aj naša pripomienka na zacielenie aktívnych opatrení na trhu práce realizovaných formou projektov menovite na podporu zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím.

Snažili sme sa presadiť aj to, aby príspevok na aktivačnú činnosť formou menších obecných služieb pre obec alebo formou menších služieb pre samosprávny kraj sa doplnil aj o neverejných poskytovateľov sociálnych služieb. Zatiaľ neúspešne. A tak dôsledkom zmeny zákona bude to, že zatiaľ čo zariadenia sociálnych služieb zriadené obcou alebo samosprávnym krajom budú môcť naďalej využívať aktivačnú činnosť formou menších obecných služieb, iní zriaďovatelia zariadení sociálnych služieb nebudú môcť aktivačnú činnosť formou dobrovoľníckej služby využívať, čo je voči nim diskriminačné. Tým vypadnú ako možní beneficianti aj klienti domovov sociálnych služieb, ktorí sú v procese deinštitucionalizácie a aj pomocou tohto príspevku sa mohli pripravovať na prácu. Práve pre túto skupinu osôb bol nástroj dobrovoľníckej aktivačnej činnosti mimoriadne prospešný a efektívny. Tým sa však zhoršuje nerovnoprávne postavenie zariadení sociálnych služieb zriadených verejnou správou a privátnych zariadení.

Napriek niektorým čiastkovým neúspechom nevnímame naše pôsobenie v tejto oblasti ako nezdar. Práve naopak. Je pre nás motiváciou naďalej sa zasadzovať za pozitívne zmeny tohto zákona.

Školské predpisy

Pripomienkovali sme vyhlášky o základnej škole a strednej škole s tým, že sme namietali, že vo vyhláškach chýba konkrétnejšia a ucelenejšia úprava výchovy a vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením. Vyhlášky hovoria iba o preradení žiakov so zdravotným znevýhodnením a o zdravotnej telesnej výchove. Žiadali sme doplniť pre žiakov so zrakovým znevýhodnením možnosť pri maturitnej a záverečnej skúške:

- poskytnúť testy v elektronickej prístupnej forme a možnosť vypracovať odpovede v elektronickej forme buď priamo do odpovedového hárka alebo do samostatného dokumentu,
- poskytnúť testy v Braillovom písme a odpovede vypracovať na počítači alebo nadiktovať asistentovi a tiež transformovať zadanú úlohu do Braillovho písma alebo prístupnej elektronickej formy.
- Pre II. kategóriu – stredný stupeň obmedzenia pre žiakov so zrakovým postihnutím navrhujeme, žeby malo byť umožnené nielen poskytnutie testov v elektronickej prístupnej forme, ale aj možnosť vypracovať odpovede v elektronickej forme buď priamo do odpovedového hárka alebo do samostatného dokumentu.

Taktiež sme sa zapojili do iniciatívy v digitálnej oblasti a oblasti kyberšikany hlavne na školách, ktorá je súčasťou Akčného plánu k národnej koncepcie ochrany detí v digitálnom priestore 2022 – 2023. Poukazovali sme na potrebu zvýšenej ochrany a vzdelávania detí v oblasti kyberšikany, a to najmä detí so zdravotným postihnutím, ktoré sú tejto forme šikany najviac vystavované a sú voči nej extrémne zraniteľné. Predovšetkým je potrebné týmto deťom poskytnúť všetky informácie v prístupnej forme.

Stavebné zákony

V uplynulom roku boli prijaté nové stavebné zákony, a to zákon o územnom plánovaní a zákon o výstavbe, pri ktorých tvorbe sme boli aktívnymi účastníkmi, pričom viaceré naše návrhy boli akceptované či už úplne alebo čiastočne, najmä vo vzťahu k zabezpečeniu požiadaviek bezbariérového užívania stavieb a územnoplánovacej dokumentácie obsahujúcej požiadavky bezbariérovosti. Po rekodifikácii stavebnej legislatívy nasledovala potreba úpravy štatútu a kompetencií Úradu pre územné plánovanie a výstavbu SR ako ústredného orgánu štátnej správy pre územné plánovanie, výstavbu a vyvlastnenie. Úrad bude postupne vydávať vyhlášky týkajúce sa bezbariérového užívania stavieb a územnoplánovacej dokumentácie, ktoré sú pre nás dôležité a do ich prípravy sa budeme aktívne zapájať.

Z legislatívneho hľadiska sme sa venovali aj ďalším oblastiam, ako zdravotníckej, pracovnoprávnej, digitálnej.

Transformácia Výboru pre osoby so zdravotným postihnutím na Radu vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím

Inicializovali sme a podieľali sme sa na procese transformácie Výboru pre osoby so zdravotným postihnutím Rady vlády pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť (ďalej len „Výbor“) na samostatnú Radu vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím (ďalej len „Rada“). Navrhovali sme rozšíriť predmet činnosti Rady a posilniť jej postavenie na úroveň samostatného poradného orgánu vlády Slovenskej republiky s kompetenciou zaujímať stanoviská ku komplexnej tvorbe politiky vlády Slovenskej republiky v oblasti uplatňovania a ochrany práv osôb so zdravotným postihnutím, riešenia ich potrieb a odstraňovania bariér všetkého druhu s dosahom na riešenie celého spektra súvisiacej problematiky. Začlenenie Výboru do štruktúry Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť zameranej primárne na ľudsko-právnu agendu neumožňovalo v dostatočnej miere reagovať na prierezový a celospoločenský charakter problematiky týkajúcej sa skupiny osôb so zdravotným postihnutím a s ňou súvisiacich otázok vo všetkých oblastiach života spoločnosti. Demografický vývoj tiež ukazuje dlhodobu narastajúci počet osôb so zdravotným postihnutím vo všetkých vekových kategóriách, nielen starších osôb, ale aj detí a osôb v produktívnom veku, čím sa zvyšuje potreba riešenia životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na najvyššej úrovni.

Môžeme s potešením uviesť, že ku transformácii úspešne došlo dňa 28.06.2022, kedy vláda SR schválila transformáciu Výboru na Radu a jej štatút.

Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030

V lete 2022 sme predložili celý rad pripomienok a podnetov k návrhu vyhodnotenia plnenia za rok 2021 a k aktualizácii Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030 a zúčastňovali sme sa na súvisiacich rozporových konaniach. Z pripomienok, ktoré sme predkladali spomenieme nasledovné:

- nedostatok očných ambulancií ochotných prijímať nových pacientov, najmä deti, aj keď nie sú osobami so zdravotným postihnutím,
- potreba zabezpečiť zubné ošetrovanie v plnej anestézii pre osoby s mentálnym a ďalšími postihnutiami,
- zabrániť vzájomnému vylučovaniu príspevkov na zdravotné pomôcky (napr. polohovacia posteľ a elektrický vozík)
- podpora zamestnávateľov pre zamestnávajúce osoby so zdravotným postihnutím na otvorenom trhu práce bez potreby založiť chránené pracovisko alebo chránenú dielňu, aby bolo možné získať potrebnú podporu,
- deinštitucionalizácia sociálnych služieb a prechod na komunitnú starostlivosť,
- rozvoj prepravnej služby na účely integrácie osôb so zdravotným postihnutím, vrátane detí so zdravotným postihnutím do komunity,
- podpora prístupného bývania pre osoby so zdravotným postihnutím,
- podpora a rozširovanie komplexných habilitačných a rehabilitačných služieb a programov pre osoby so zdravotným postihnutím,
- zavedenie individualizovanej komplexnej služby rozvoja osôb so zdravotným postihnutím zameranej na podporu samostatného života obsahujúcu špecializované sociálne poradenstvo a sociálnu rehabilitáciu,
- zavedenie podporovaného rozhodovania a reforma opatrovníctva dospelých
- sprístupňovanie filmov pre osoby so sluchovým a zrakovým postihnutím,
- zverejňovanie informácií o ohrození v TV vysielaní dopĺňať aj titulkami pre nepočujúcich v posunkovom jazyku a komentovaním pre nevidiacich,
- ochrana osôb so zdravotným postihnutím v rizikových a humanitárnych situáciách, dobrovoľná registrácia osôb so zdravotným postihnutím, ktoré potrebujú zvláštnu pomoc v krízových a núdzových situáciách pre účely záchranných zborov,
- vytvorenie možnosti elektronického hlasovania vo voľbách.

Národný projekt Participácia 2

V rámci legislatívnej činnosti sme sa zapojili aj do národného projektu Participácia 2 pod gesciou Úradu splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti, ktorého hlavným cieľom je vytvorenie a testovanie systému budovania kapacít pre oblasť participácie, partnerstva, dialógu na strane verejnej správy, ako aj občianskej spoločnosti.

Vzdelávacia činnosť

Súčasťou našej činnosti je aj vzdelávanie v oblasti zdravotného postihnutia ako takého a prístupnosti pre ľudí so zdravotným postihnutím. V roku 2022 sme zrealizovali niekoľko vzdelávacích aktivít.

- V spolupráci s Magistrátom mesta Bratislava sme uskutočnili školenie pre vodičov MHD, v rámci ktorého sme oboznámili vodičov s potrebami osôb so zdravotným postihnutím pri cestovaní MHD.
- V rámci projektu ASCEND 1 sme preložili niekoľko príručiek z oblasti zdravotného postihnutia z anglického do slovenského jazyka. Príručky v angličtine vydalo Európske fórum zdravotného postihnutia (EDF) a naším cieľom bolo sprostredkovať naším členom informácie o ich právach a o platnej EÚ legislatíve.

Projekty

Naše financovanie je zabezpečené prevažne z projektov, ktoré realizujeme.

Niekoľko z nich je na pravidelnej ročnej báze. Ide o projekty z dotácií MPSVaR.

Prvý projekt je financovaný z dotácie na podporu členstva v medzinárodnej organizácii v sociálnej oblasti. V našom prípade ide najmä o financovanie členstva v Európskom fóre zdravotného postihnutia a obhajobu práv osôb so zdravotným postihnutím poradných orgánov. V rámci projektu sme sa zamerali predovšetkým na nasledujúce aktivity. Uhradili sme členský príspevok do EDF (European Disability Forum), čo nám umožnilo aktívnu účasť na činnosti EDF a zabezpečilo prístup k materiálom EDF pripravovaným pre a v spolupráci s inštitúciami EÚ a podieľanie sa na ich tvorbe a pripomienkovaní.

Zúčastnili sme sa na zasadnutí predsedníctva EDF v marci v Paríži (on-line) a v novembri Dubline (osobne) a na výročnom generálnom zhromaždení EDF v Aténach (osobne).

V súvislosti so zasadnutiami predsedníctva EDF v marci a v novembri sme sa zúčastnili aj zasadnutí Výboru EDF pre ľudské práva a nediskrimináciu.

Tiež sme sa zúčastnili konferencie pri príležitosti Európskeho dňa osôb so zdravotným postihnutím (Brusel, 24. – 25. 11. 2022). Hlavnými témami boli mladí ľudia so zdravotným postihnutím, globálne nástroje na ochranu práv osôb so zdravotným postihnutím a násilie na ľuďoch so zdravotným postihnutím. Súčasťou bolo aj vyhodnotenie súťaže Access City Award 2023.

Zúčastňovali sme sa na práci poradných orgánov a pracovných skupín na národnej úrovni (Rada vlády pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť, Rada vlády pre osoby so zdravotným postihnutím, ktorej podpredsedom je predseda NROZP; Rada vlády pre MNO; Národný monitorovací výbor pre EŠIF; monitorovací výbor pre OP II, IROP, OP TP, OP LZ; Výbor pre Horizontálny princíp rovnosť mužov a žien a nediskriminácia a pracovné skupiny na témy deinštitucionalizácia, sociálne služby, štandardy prístupnosti a funkčnosti webových stránok a poskytovania údajov, participácia, OP Slovensko atď.

Druhý projekt financovaný z dotácií MPSVaR sme realizovali v rámci výzvy Dotácia na podporu edičnej činnosti, prostriedky sme využili na vydávanie internetového časopisu Mosty inklúzie. Internetový časopis Mosty inklúzie (www.nrozp-mosty.sk) vydáva Národná rada občanov so zdravotným postihnutím (NROZP) už štrnásť rok (s prestávkou v roku 2011, keď jeho vydávanie nebolo podporené). V roku 2022 bolo vydaných 5 internetových čísiel: číslo 1 za august až číslo 5 za december. Tento obmedzený počet čísiel je odôvodnený neskorým termínom schválenia a poskytnutia dotácie na edičnú činnosť.

Cieľom časopisu je prinášať informácie z rozličných oblastí života ľudí s rôznymi druhmi zdravotného postihnutia, informovať ich o legislatíve a opatreniach na podporu, ochranu a uplatňovanie ich práv, prinášať príklady dobrej praxe, šíriť osvetu o ich potrebách, schopnostiach a možnostiach a zvyšovať povedomie verejnosti o zdravotnom postihnutí. Časopis je určený nielen samotným ľuďom so zdravotným postihnutím a ich rodinným príslušníkom a známym, ale aj širokej odbornej a laickej verejnosti.

Inovali sme webové sídlo časopisu „Mosty inklúzie“ <https://mosty-inkluzie.sk/>, na ktorom sme publikovali jednotlivé články zoskupené do čísiel s možnosťou ďalších spôsobov výberu. Pokračovali

sme v rozposielaní časopisu vo forme newslettera na e-mailové adresy zaregistrovaných odberateľov. Celkom bolo publikovaných 57 článkov v 5 číslach. Zverejnili sme množstvo príbehov, rád, príkladov dobrej praxe zo Slovenska aj zo zahraničia v oblasti vzdelávania, zamestnávania, voľno-časových aktivít, spolupráce štátnej správy a mimovládneho sektora. Priniesli sme informácie z národnej aj medzinárodnej legislatívy, informovali sme o aktivitách organizácií zdravotne postihnutých na Slovensku aj v zahraničí.

Druhým typom projektov, ktorým sme sa v roku 2022 venovali, boli projekty financované prostredníctvom Európskeho fóra zdravotného postihnutia. Prvý typ projektov financovala medzinárodná organizácia Christian Blind Mission (CBM) a týkali sa humanitárnej pomoci Ukrajine. Druhý typ projektov bol financovaný City Foundation a týkali sa rozvoja našej organizácie.

Projekty na rozvoj humanitárnej pomoci Ukrajine

Po vypuknutí vojny na Ukrajine sme sa v súčinnosti s Európskym fórom zdravotného postihnutia rozhodli reagovať na situáciu a využili sme ponuku financovania organizácie CBM. Išlo o dva projekty. Prvý sa týkal spolupráce s užhorodským centrom pre ľudí so zdravotným postihnutím Doroga žit'ja. Vo svojich priestoroch zriadili dočasné útočisko pre ukrajinských odídencov so zdravotným postihnutím, ktorí po krátkom oddychu pokračovali ďalej do Európy. Našou úlohou bolo nakúpiť centru zariadenie potrebné pre bežný život a rovnako aj potraviny, čistiace prostriedky a lieky. Humanitárnu pomoc sme vozili do Užhorodu. Projekt trval päť mesiacov a v jeseni 2022 pokračuje vo svojej druhej fáze, ktorá pretrváva až do konca apríla roku 2023.

Druhý projekt sa týkal pomoci Ukrajincom so zdravotným postihnutím na území Slovenska. Tento projekt sme realizovali s pomocou našich členských organizácií, ktoré využili svoje know-how v oblasti jednotlivých druhov zdravotného postihnutia a poskytovali napr. kompenzačné pomôcky (napr. invalidné vozíky, barly), špeciálne softvéry pre ľudí so ZP, tlmočníkov do posunkového jazyka a podobne. V rámci tohto projektu sme poskytovali aj priamu podporu niekoľkým jednotlivcom, najmä rodinám s dieťaťom so ZP.

V jeseni 2022 sme pokračovali v druhej fáze tzv. „ukrajinských projektov“. Táto fáza bola zameraná už nie len na humanitárnu pomoc, ale aj na strategické plánovanie organizácie tak, aby bola pripravená na budúce humanitárne krízy. V rámci tohto projektu, ktorý bude pokračovať až do apríla 2023 sme sa zamerali na posilnenie organizácie zvnútra, strategické plánovanie a fundraising, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou zvládania budúcich kritických situácií. Spolupracovali sme s externým expertom na strategické plánovanie z Rakúska, ktorý nás previedol procesom „oživenia“ organizácie a prípravy stratégie.

Rozvojové projekty

Ascend je rozvojový projekt zameraný na internú pomoc a zlepšenie konkrétnych oblastí práce v rámci NROZP. Má dve fázy: 1. fáza sa realizovala od júna do decembra 2022, 2. fáza sa bude realizovať od apríla do decembra 2023. Hlavným donorom je Citi Foundation a koordinátorom medzinárodného rámca projektu je Európske fórum zdravotného postihnutia (EDF). Rozvoj je zameraný na tri základné oblasti:

- Budovanie internej a externej komunikácie (prestavba webu, prezentácie navonok a rozvoj komunikačných nástrojov)
- Medzinárodné politiky a preklady toolkitov do slovenčiny

- Práca s mládežou (budovanie kapacít vrátane podpory začleňovania mládeže do hnutia ľudí so ZP)

Ascend – 1. fáza projektu

V lete 2022 sme s odborníkmi na prístupnosť web obsahu zrealizovali audit prístupnosti našich webových stránok (nrozp.sk a nrozp-mosty.sk) a internej komunikácie. Nasledoval redizajn nášho webu, nový vzhľad i funkcionálnosť, a vytvorenie celkom novej vizuálnej identity organizácie. Naštartovali sme i tím spolupracovníkov pre tvorbu obsahu na sociálnych sieťach, vďaka ktorému sa nám podarilo oživiť našu Facebook stránku.

Na jeseň 2022 sme v spolupráci s Radou mládeže Slovenska realizovali prieskum formou dotazníka a fókusových skupín s cieľom zmapovať priority, potreby a motivácie mladých ľudí so zdravotným postihnutím u nás. Ďalej sme v snahe zjednodušiť systém internej komunikácie vytvorili mailing list pre členskú organizáciu NROZP.

Koniec novembra patril mládežníckemu workshopu Posuňme sa ďalej! Jeho úlohou bolo informovať mladých ľudí o nových príležitostiach a motivovať ich k aktívnejšiemu prístupu k životu.

Pripravili sme tiež preklady niekoľkých príručiek od EDF z angličtiny do slovenčiny vrátane vytvorenia prekladového terminologického slovníka z oblasti zdravotného postihnutia. Záujemcom sme ponúkli školenie o písaní a zverejňovaní prístupného digitálneho obsahu.